

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง และเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามประเภทโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูวิชาการและครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา ใน กิ่ง อ. นิคมพัฒนา จ.ระยอง จำนวน 13 โรงเรียน ปีการศึกษา 2548 ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 136 คน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามประเภทโรงเรียน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภทโรงเรียนแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากรายชื่อครูวิชาการและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอน คือได้ โรงเรียนประถมจำนวน 48 คน โรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 68 คน โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับข้าราชการครู ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .45 - .84 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 ฉบับ พบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์จำนวน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -Way ANOVA)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความสามารถในการพัฒนางาน ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร ด้านความสามารถในการวางแผน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้านและรายข้อปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก เรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีความรู้ทางวิชาการเป็นที่พึง

ของผู้ได้บังคับบัญชา มีความรู้ในการศึกษาค้นคว้าและหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และการได้รับความศรัทธาและการยอมรับในทางวิชาการจากคณะครูและชุมชน

1.2 ด้านความสามารถในการพัฒนางาน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก เรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ตื่นตัวต่อการพัฒนาการศึกษา ให้เจริญก้าวหน้า ส่งเสริมให้ครูพัฒนาการทำงาน และจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยี ความสนใจและเต็มใจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

1.3 ด้านความสามารถในการวางแผน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก เรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถชี้แจงแผนงานให้คณะครูเข้าใจอย่างแจ่มชัด

1.4 ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก เรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ประชุมคณะครูและผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรในสถานศึกษา การมีสัมพันธภาพอันดีกับคณะครูและหน่วยงานอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ

1.5 ด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก เรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ จัดหางบประมาณจากเอกชนและชุมชน เพื่อจัดสรรงบประมาณให้เพียงพออย่างเหมาะสม การควบคุมดูแลการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผน การตรวจความต้องการทรัพยากรแต่ละสาระวิชาเพื่อจัดทำงบประมาณ

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอพนมพัฒนา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทโรงเรียน โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอพนมพัฒนา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทการจ้าง โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ตระหนักถึง ความสำคัญของการบริหารงาน วิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงาน โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ต้องมุ่งเน้นพัฒนา งานงานวิชาการให้มีคุณภาพ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดของ สถานศึกษา โดยงานด้านวิชาการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเตรียมความพร้อมพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งทางด้าน ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และคุณธรรมของเด็ก โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุง คุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญถึง ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544) ผู้บริหารการศึกษาที่ ประสบผลสำเร็จและเป็นนักพัฒนาองค์กรผู้ทรงประสิทธิภาพ คือผู้ที่มีความสามารถทำให้ลูกน้อง บังเกิดความตระหนัก และอุปนิสัยในการทำงานที่ประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากร มุ่งคุณภาพและ ประสิทธิภาพเท่านั้น และนี่คือเส้นทางแห่งการเป็นนักพัฒนาองค์กรเพื่อปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง (ธีระ รุญเจริญ, ปรัชญา คลังเจริญ และสัมมนา รณรัช, 2545) และเป็นการตอบสนองการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ หลักสูตรสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น พัฒนางานวิชาการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (งามพิศ คุณสอน, 2545 หน้า 169) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัครเดช นิละโยธิน (2546, หน้า 49) ที่พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลเอกชนอยู่ในระดับมาก ธนรัชต์ นูริสูงเนิน (2544, หน้า 90) พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตภาคตะวันออก อยู่ในระดับมาก วิชัย บุญบันดาล พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมความเป็นผู้นำ ทางวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ งามพิศ คุณสอน (2545, หน้า169) ที่ว่า ระดับคุณภาพ การบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง ปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการพบว่า ภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องเร่งพัฒนา ด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อให้งานภายใต้การบริหารนั้น ดำเนินไปสู่ความสำเร็จ ทำให้โรงเรียน เจริญก้าวหน้า คุณภาพของผู้บริหารมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง คุณภาพเป็นสิ่งที่หาซื้อไม่ได้ คุณภาพต้องได้จากการปลูกฝัง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ประเวศ วะสี, 2541) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมากคือมีความรู้ทางวิชาการเป็นที่พึงของ ผู้ได้บังคับบัญชา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์

การสรรหาผู้บริหารโดยการสอบคัดเลือกและผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) กำหนดรายละเอียดการอบรมได้บรรจุ เรื่องการบริหารงานวิชาการเอาไว้ด้วย เพื่อให้ผู้บริหารได้เข้าใจและเห็นความจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532, หน้า 233) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน จะกำหนดหลักสูตรการบริหารงานวิชาการ สำหรับฝึกอบรม สัมมนาและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและในขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองโดยการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นทั้งนี้เพื่อ เพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพในการบริหารงานวิชาการอย่างเต็มที (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532) สอดคล้องกับงานการศึกษาอิสระของ บุญมา ภูเงิน (2546) เรื่องสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียนจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนางาน พบว่า ภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารส่วนใหญ่ตื่นตัวต่อการพัฒนาการศึกษาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้าโดยมีการกำหนดเป้าหมาย ในการปฏิบัติงานพัฒนาส่งเสริมให้ครูได้ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำงาน และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อการเรียนการสอนรวมถึงส่งเสริมให้ครูทำงานกับเป็นทีมเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติในการบริหาร การศึกษาอย่างต่อเนื่องซึ่งกำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมของแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ระบุว่าให้มีการประสาน การพัฒนาบุคลากรและการแก้ปัญหาในระบบกลุ่ม โดยเฉพาะการเตรียมบุคลากร เข้าสู่ตำแหน่งและ ฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529, หน้า 31-33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการตื่นตัวต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2539, หน้า 56- 57) ได้กำหนดให้การบริหารงานวิชาการสนับสนุน ให้การทำงานบรรลุตามเป้าหมายเพื่อการพัฒนาให้ผู้เรียนเก่งดีมีสุข พัฒนาเต็มศักยภาพโดยการพัฒนางาน และแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นให้ครูทำงานร่วมกันเป็นทีม พัฒนางานก้าวเข้าสู่ ระบบการประกันคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 48 โดยมี จุดประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพของโรงเรียนในสภาพปัจจุบัน และเพื่อรองรับการประเมินจาก ภายนอกที่ทุกสถานศึกษาต้องแสดงความจำนงขอรับการประเมินภายใน 5 ปี นับตั้งแต่การจัดตั้ง องค์กรมหาชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532) จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง (2545, หน้า 20) ได้นำเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมาเป็นเครื่องมือสำหรับประเมินสถานศึกษาทุกสถานศึกษา

ในสังกัด ซึ่งถือเป็นการประเมินภายในจากหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2543) จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาตื่นตัวต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กาญจนา ตระกูลบางคล้า (2538, หน้า 156) ที่กล่าวว่า การพัฒนาปรับปรุงงานวิชาการ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรเป็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก

2.3 ด้านความสามารถในการวางแผน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีขอบเขตความรับผิดชอบและปริมาณงานกว้างขวางมาก นอกจากจะต้องปฏิบัติราชการตามขอบข่ายและหน้าที่ความรับผิดชอบในบางครั้งยังต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ จึงทำให้ผู้บริหารบางคนให้ความสำคัญในด้านการวางแผนน้อยเกินไป ผู้บริหารย่อมต้องมีการกิจหรือบทบาทหน้าที่ (Function of Administrator) หรือ ต้องมีกระบวนการบริหารงานที่จะต้องยึดถือเป็นจุดยืนสำหรับปฏิบัติกิจกรรมในการบริหารงาน กระบวนการบริหารจะช่วยให้การบริหารงานสะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้นสามารถมองเห็นความสำคัญของงาน ลดปัญหาความซ้ำซ้อน และสามารถมอบหมายงานได้ถูกต้องช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงงานให้เห็น ความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของสังคม (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535) ซึ่งสอดคล้องกับใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, สมศรี กิจชนะพานิชย์ และเพ็ญพรรณ จิตะเสนีย์ (2535, หน้า 51-54) กล่าวว่า ในด้านวิชาการผู้บริหารโรงเรียนบางคนไม่สามารถให้คำแนะนำแก่ครูในโรงเรียนได้เนื่องจากขาดความรู้ และทักษะ ในด้านการวางแผน รวมถึงการใช้ทรัพยากรในการนิเทศ ติดตามน้อยเกินไป ขาดความชัดเจน ความต่อเนื่อง ขาดรูปแบบและแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม อาจเกิดจากการขาดการดำเนินการติดตามด้านการวัดประเมินผล โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รังสรรค์ เหลือสนุก ที่พบว่า ผู้บริหารมีการรับรู้การนิเทศอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก คือ การดำเนินงาน ตามแผนของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารปฏิบัติงานตามแผนของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ คงเจริญ (2543, หน้า 44) พบว่า ความสามารถในการบริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักที่จะปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนให้อยู่ในระดับสูงและต่างมีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีณีย์ กนิษฐานพวงษ์ (2533, หน้า 63) พบว่า การดำเนินงานตามแผนอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การติดต่อสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินการ

จัดการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งความสามารถที่จะถ่ายทอดความคิดเป็น คำพูด ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องพัฒนา (อภิชาติ ประภาสุชาติ, 2532) และสิ่งสำคัญของการดำเนินงานติดต่อสื่อสารก็คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้เกิดแรงจูงใจ แก่ผู้ร่วมงานแต่ประการสำคัญอันดับแรก ก็คือการสร้างความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรพงษ์ ภูโถ้ว (2537) ที่ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 พบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสนใจกับสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงานอื่นและชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยมีการพบปะติดต่อประสานงาน ประชุมครูเพื่อแจ้งข่าวสารข้อมูลอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภาภรณ์ ศิริพันธ์ (2543, หน้า 67) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริหารสตรี โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยองอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการติดต่อประสานงาน มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหาร เพราะจะช่วยก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น ช่วยให้บริการอุปมาอุปไมยอย่างราบรื่น และรวดเร็ว การประสานงานที่ดี จะช่วยก่อให้เกิดความเข้าใจ ในหมู่คณะ เกิดความสามัคคี และลดปัญหา ข้อขัดแย้งต่าง ๆ ช่วยป้องกันการทำงานที่ซ้ำซ้อนของ หน่วยงาน (กิตติมา ปรีดีดิลก, 2532, หน้า 31) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก คือ การประชุมครูและผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสภาพการณ์ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับระบบการศึกษา ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษา หรือการประกันมาตรฐาน การศึกษาตลอดจนการประเมินวิทยฐานะของครู ซึ่งสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอทั้งใน ด้านวิชาการ และบุคลิกภาพให้น่าเชื่อถือ ศรัทธาของผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ การดำเนินงานจะสำเร็จได้ด้วยดีนั้น ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญของการประชุมครู และ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงข่าวสาร กิจกรรมภายใน และกิจกรรมภายนอกสถานศึกษารวมถึงการดำเนินงาน ภายในกรอบ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาสำหรับครูเพื่อกำหนดปฏิบัติงานให้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ หวน พันธุ์พันธ์ (2548 อ้างถึงใน กาญจนา ตระกูลบางคล้า, 2538) พบว่า การประชุมการปฏิบัติการเป็นการแก้ปัญหาทางภาคปฏิบัติและเป็นการพัฒนาบุคลากรอีก ทางหนึ่ง ทำให้บุคลากรมีความรู้ ประสบการณ์เพื่อแก้ปัญหาได้พร้อมทั้งลงมือปฏิบัติงานได้จริง

2.5 ด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มี ความต้องการในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างรวดเร็ว และต้องการพัฒนางานหลายด้านพร้อม ๆ กัน ในการจัดสรร และใช้ทรัพยากรจึงไม่เพียงพอกับความต้องการ (กมล จิตรแจ้ง, 2544, หน้า 84) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อำนวย สิทธิมงคล (2536, หน้า 79) ที่พบว่าปัญหาการบริหารงาน

ธุรการและการเงินของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการจัดหางบประมาณจากเอกชนและชุมชน เพื่อจัดสรรงบประมาณให้เพียงพออย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารบางคนได้ประชุมชี้แจงถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีส่วนร่วมในการระดมทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา เสมอจึงทำให้การจัดหางบประมาณจากเอกชนและชุมชนอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ ภิญ โสสาทร (2526 อ้างถึงใน ธนรัชต์ บุรีสูงเนิน, 2544) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาจำเป็นต้องมีบทบาทในการมีส่วนร่วมประสานกับชุมชน องค์การเอกชน เพื่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาทุกด้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 53) ได้กำหนดบทบาทการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่าสถานศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติต้องอาศัยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากชุมชน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาเพื่อระดมทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา โดยมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประเภทโรงเรียนพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่มีความสามารถในการติดต่อประสานงานอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องมาจากการประสานงานที่ดีจะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีในหมู่คณะก่อให้เกิดความสามัคคี และลดปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ ช่วยป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยงานของตน อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหาร (กิตติมา ปรีดีติลล, 2532, หน้า 31) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภาภรณ์ ศิริพันธ์ แก้ว (2543, หน้า 67) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริหารสตรี โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยองอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการติดต่อประสานงาน มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหาร เพราะจะช่วยก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น ช่วยให้บริการลูกค้าอย่างราบรื่น และรวดเร็ว การประสานงานที่ดี จะช่วยก่อให้เกิดความเข้าใจในหมู่คณะ เกิดความสามัคคี และลดปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ ช่วยป้องกันการดำเนินงานที่ซับซ้อนของหน่วยงานส่วนโรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสามารถในการพัฒนางาน อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยองมีนโยบายเร่งรัด ให้มีระบบประกันคุณภาพ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โดยเฉพาะในระดับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง, 2545, หน้า 8-10) จึงทำให้ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนางานอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับ

ผลงานวิจัยของ กาญจนา ตระกูลบางคล้า (2538, หน้า 156) ที่กล่าวว่าการพัฒนาปรับปรุงงานวิชาการ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรเป็นความสำคัญ ของการบริหารงาน วิชาการเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ไวล่า พิสมขรมย์ (2544, หน้า 64) ที่พบว่าความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ปัจจัยทางด้านเทคนิควิชาการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เทคโนโลยีเข้ามาแทนที่คน กรณีเช่นนี้ต้องให้การพัฒนาค้นให้มีมีความสามารถก้าวทันเทคโนโลยี (ธงชัย สันติวงษ์, 2540, หน้า 18) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรณี ลิ้มเจริญ (2541) พบว่าความต้องการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหาร และครูอาจารย์ โรงเรียนสังกัดเทศบาล และเมืองพัทยา เขตการศึกษา 12 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอเนินกมพัฒนา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทโรงเรียน สรุปได้ดังนี้ ด้านความสามารถในการพัฒนางาน ด้านความสามารถในการวางแผน ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน ด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 กล่าวคือ ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา มีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการมากกว่า โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ งามพิศ คุณสอน (2542) กล่าวว่าคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญมี เณรยอด (2530) ที่ได้ศึกษา การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมแตกต่างกัน จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสขาดความพร้อมหลายประการ เช่น ขาดความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ทำให้การปรับปรุงพัฒนาทางด้านวิชาการในโรงเรียน มีข้อจำกัดตลอดจนได้รับจัดสรรงบประมาณ ไม่เพียงพอเนื่องจากนักเรียนน้อย ส่วนโรงเรียนมัศึกษามีข้อเสีย ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนมีนักเรียนมากส่งผลให้ได้รับเงินสนับสนุนอย่างเพียงพอ จึงเป็นเหตุให้การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมัศึกษามีความพร้อมที่ส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ในด้านอาคาร สถานที่ บุคลากรและงบประมาณ ตลอดจนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน จึงทำให้สามารถให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา เช่น มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และมีการจัดระบบงานให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีตัวเลือกในการคัดสรรคณะกรรมการ

ดำเนินการ ได้อย่างเหมาะสมมากกว่าจึงทำให้ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการมีความพร้อมมากกว่า โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาส ส่วนด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการด้านความสามารถในการพัฒนางาน ด้านความสามารถในการวางแผน ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน ด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดระยอง (2545, หน้า 17- 21) ได้ดำเนินงานตามนโยบาย 4 ประการ คือ นโยบายประกันโอกาสทางการศึกษา นโยบายประกันคุณภาพการศึกษา นโยบายและนโยบายประกันความปลอดภัย โดยทั้งนี้ได้นำนโยบายเป็นไปด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม ไม่จำกัดในเรื่องประเภทโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนประเภทโรงเรียนทั้งสามประเภทนั้น เป็นหน่วยราชการที่มีการแบ่งสายงานในการรับกิจกรรมวิเคราะห์จัดทำโครงการต่างกัน มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีเหมือนกัน และในการจัดสรรด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านงบประมาณ และเครื่องมือเทคโนโลยีใหม่ ๆ นั้น จะได้รับเหมือนกัน แต่ปริมาณอาจแตกต่างกันตามจำนวนนักเรียน เมื่อนำงบประมาณ สื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้กับโรงเรียนทั้งสามประเภทแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาก็จะสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ซึ่งทำให้ประสบความสำเร็จได้เท่าเทียมกัน ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จึงพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอเนินขามพัฒนา จังหวัดระยอง เมื่อจำแนกตามตามประสบการณ์ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา พวงสวัสดิ์ (2541, หน้า 229) ที่พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนได้มีการพัฒนานาทุกด้าน เพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง โดยพยายามสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคคลทุกฝ่ายเกี่ยวกับโครงสร้างของการบริหารโรงเรียน นโยบายในการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษา ศึกษาธิการ ที่ต้องการจัดทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี พิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า มีความสามารถในการติดต่อประสานงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปีให้ความสำคัญ การติดต่อประสานงานและเห็นคุณค่าของการติดต่อประสานงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภาภรณ์ ศิริพันธ์แก้ว (2543, หน้า 67) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริหารสตรี โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยองอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการติดต่อประสานงาน มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหาร เพราะจะช่วยก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น ช่วยให้บริการเป็นไปอย่างราบรื่น และรวดเร็ว การประสานงานที่ดี จะช่วยก่อให้เกิดความเข้าใจในหมู่คณะ เกิดความสามัคคี และลดปัญหา ข้อขัดแย้งต่าง ๆ ช่วยป้องกันการดำเนินงานที่ซับซ้อนของหน่วยงาน (กิตติมา ปรีดีดีลิก, 2532, หน้า 31) ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ มากกว่า 10 ปี พิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า มีความสามารถ

ในการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากในการบริหารงาน มีทักษะความชำนาญ และนำความรู้ ความสามารถมาปรับการดำเนินการให้เกิดผลดี และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ทำให้คนมีโอกาสนในการเรียนรู้ความเข้าใจมองเห็นปัญหาได้ชัดเจนและถูกต้อง สามารถพัฒนางานได้ชัดเจนและถูกต้อง ทำให้เกิดทักษะและมีทัศนคติในการปฏิบัติงาน สกฤพร สังวรกาญจน์ (อ้างถึงใน ธนรัชต์ บุรีสูงเนิน, 2544) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา จรจิตร (2532) จากการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องหัวหน้าภาควิชา กับผลสัมฤทธิ์ในงานปรากฏผลออกมาว่า อาจารย์ จะทำให้สามารถนำประสบการณ์มาช่วยดำเนินงานให้เสร็จลุล่วงแก่หน่วยงานมากขึ้น

5. เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารแต่ละสถานศึกษาได้ผ่านการอบรมก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง ทำให้มีประสบการณ์และเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ จึงสนับสนุนให้ครูทุกคนเข้ารับการอบรมทางด้านวิชาการเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำความรู้ ความสามารถ ปรับปรุงการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมลพร รอดเรืองศรี (2539, หน้า 65) ที่พบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริทิพย์ ป้อมบุบผา (2543) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแบบพฤติกรรม ผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีพฤติกรรมผู้นำแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพมาศ บุญนอม (2543) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตราดพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ นันทพร ลิมวงส์ (2536) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานบริหารการเรียนการสอนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาเอกชนในเขตการศึกษา 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีการปฏิบัติงานบริหารงาน การเรียนการสอนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เมตตา ท่งสามสิบ (2534) ได้วิจัยเรื่องการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของ ครูอาจารย์และผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดสงขลา พบว่าผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันการเข้าสู่ตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ (2534, หน้า 233) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การสรรหาผู้บริหารโดยการสอบ
คัดเลือกและผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) กำหนดรายละเอียด
การอบรมได้บรรจุ เรื่องการบริหารงานวิชาการเอาไว้ด้วย อาจกล่าวได้ว่า ประสบการณ์ไม่ส่งผล
ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งปัจจุบันผู้บริหารต้องมีวุฒิทางการบริหารการศึกษา
หากไม่มีวุฒิทางการบริหารการศึกษาก็ต้องศึกษาเพิ่มเติมจึงทำให้ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา
จังหวัดระยอง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อให้เกิด
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารควรพัฒนางานทางด้านวิชาการให้เป็นที่ยอมรับจากชุมชน และหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะด้านทักษะในการบริหารให้มีความรู้อย่างแท้จริง
2. ด้านความสามารถในการพัฒนางาน โดยผู้บริหารต้องยอมรับฟังความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของคณะครู และ กำหนดเป้าหมายพันธกิจ วิสัยทัศน์ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา และคณะครู และร่วมกันปฏิบัติตามโครงการที่ทางสถานศึกษาได้วางโครงการเอาไว้ และร่วมกันทำงานเป็นทีม
3. ด้านการวางแผนผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินโครงการของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ควรส่งเสริมบุคลากรเข้ารับการอบรมส่งเสริมด้านการจัดการประเมินผลโครงการในการทำกิจกรรมร่วมกัน และจัดระบบการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทันสมัยในการพัฒนาสถานศึกษา ให้ก้าวหน้า
4. ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน สถานศึกษาควรเสนอข่าวสารอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง และแจ้งข่าวสารทางวิชาการให้แก่คณะครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะพัฒนางานด้านวิชาการ
5. ด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรและจัดทำงบประมาณของสถานศึกษาร่วมกันโดยการสำรวจความต้องการใช้ทรัพยากรในการจัดทำงบประมาณ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพของสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอนิคมน้ำจืด
จังหวัดระยอง
2. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนางานของสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัด
ระยอง
3. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดสรรและใช้ทรัพยากรของครูกับผู้บริหารสถานศึกษา